

Asia: VN/650/2022

Lausuntopyyntö toimeentulotukilain uudistamiseen liittyvästä hallituksen esityksestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tehy kannattaa lakimuutosten tavoitteita.

3 § Perhekäsite

Tehy kannattaa perhekäsitteen laajentamista esitetyllä tavalla.

5 § Toimeentulotukiasioiden valtakunnallinen neuvottelukunta ja

27 e § Toimeentulotukiasioiden alueellinen neuvottelukunta

Esityksessä ehdotettujen toimeentulotukiasioiden neuvottelukuntien perustaminen on perusteltua ja kannatettavaa. Toimeentulotukijärjestelmän toimeenpanon jakautuminen Kelan ja hyvinvointialueiden sosiaalihuollon välille vaatii toimiakseen aiempaa enemmän viranomaisten välistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta. Alueellisella neuvottelukunnalla olisi keskeinen rooli yhteistyötä koskevien säännösten toteutumisen seurannassa sekä muussa toimeenpanon kehittämisessä. Alueellisten neuvottelukunnan kautta saataisiin tietoa käytännön soveltamisesta valtakunnallisen neuvottelukunnan työhön sekä sosiaali- ja terveysministeriön toimeentulotukiasioita koskevaan valmistelutyöhön.

7 c § Täydentävä toimeentulotuki

Tulevat hyvinvointialueet määrittelevät omat perusteet täydentävän toimeentulotuen myöntämiselle. Olemme huolissamme, voiko tämä mahdollisesti aiheuttaa eriarvoisuutta

hyvinvointialueiden asukkaiden välillä vaikka sote-uudistuksen tarkoituksena on poistaa eriarvoisuutta.

14 d § Toimeentulotukiasioinnin järjestäminen ja asiakkaan oikeus henkilökohtaiseen palveluun

Tehy pitää erityisen hyvänä 14 d § muutoksia ja uudistuksia.

Toimeentulotukiasiointi on toteutettava saavutettavasti ja esteettömästi eri asiakasryhmien tarpeet huomioiden. Asiointi voi tapahtua sähköisesti tai fyysisesti paikan päällä. Pykälän mukaan asiakkaalle tulee järjestää mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti Kansaneläkelaitoksen toimihenkilön kanssa tai vastaavasti hyvinvointialueen sosiaalihuollon ammattihenkilön kanssa – riippuen haettavasta tuesta - viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä sen jälkeen, kun asiakas on tätä pyytänyt. Kannatettava on lisäys lakiin, että oikeudesta henkilökohtaiseen keskusteluun on tiedotettava selkeällä tavalla hakemista koskevien ohjeiden yhteydessä ja asiakasta on tarvittaessa neuvottava tämän oikeuden käyttämisessä. Hyvä lisäys on myös se, että Kansaneläkelaitos ja hyvinvointialue voivat tavata asiakasta myös yhdessä. Asiakkaalla on oikeus pyytää mahdollisuutta yhteiseen tapaamiseen.

14 e § Toimeentulotukiasioita koskeva Kansaneläkelaitoksen ja hyvinvointialueen yhteistyö

Pykälässä säädetään Kansaneläkelaitoksen ja hyvinvointialueen sosiaalihuollon asiakaskohtaisesta yhteistyöstä. Asiakkaan näkökulmasta on oleellista, että tarvittava tieto kulkee sovitulla tavalla ja ilman viivytyksiä. Asiakkaalla tulee olla tieto siitä, miten hänen asiansa käsittely etenee.

Ehdotettujen muutosten vaikutuksia on seurattava tarkasti ja jatkettava toimeentulotuen kehittämistä.

Jatkotyössä tulee määritellä tarkemmin toimeentulotuessa huomioon otettavat menot vuoroasumistilanteissa. Lapsen vuoroasumisesta aiheutuvat kulut ovat isompia kuin yhdessä kodissa asuvalla lapsella. Kulut ovat isommat ja ne eivät automaattisesti jakaudu tasan kotien kesken. Perustoimeentulon perusosan menoista esimerkiksi terveydenhuoltomenot, paikallisliikenteen käyttö, puhelimen käyttö ja harrastusmenot ovat sellaisia, jotka toteutuvat usein vain toisen vanhemman maksamina. Tällä hetkellä Kela puolittaa perusosan. On tarpeen määritellä, mitkä yllä mainituista maksuvastuista siirtyvät toiselle vanhemmalle puolittamisen myötä. Samalla on huomioitava, että osa kuluista ovat kummassakin kodissa myös niinä aikoina, kun lapsi on toisen vanhempansa luona.

Asiakasmaksulain 11 § mukaan maksun alentamisen ja perimättä jättämisen on oltava ensisijaista toimeentulotuesta annetussa laissa (1412/1997) tarkoitettuun toimeentulotukeen nähden. Kunnan tai kuntayhtymän on annettava asiakkaalle tieto siitä, säädetään maksun alentamisesta ja perimättä

jättämisestä. Tämän pykälän toteutumiseen tulisi kiinnittää huomiota, ennen kuin käytetään toimeentulotukea terveydenhuoltomenoihin.

Lausunnossa on huomioitu Kuntoutusohjaajat ry:n näkemyksiä.

Siitonen Eva
Tehy ry